

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa C., IČO: X., zast. JUDr. Ing. Ľ. proti odporcovi v **prvom rade J., obchodné meno J.** zast. Mgr. V. a odporcovi v **druhom rade A.**, IČO: X., zast. JUDr. E., **o zaplatenie 7 062 401,60 Sk s príslušenstvom**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. júna 2007 č. k. 4 Cb 2/2007-216, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. júna 2007 č. k. 4 Cb 2/2007-216 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 14.06.2007 č. k. 4 Cb 2/2007-216 rozhodol tak, že konanie voči odporcovi v prvom rade zastavil, navrhovateľa zaviazal zaplatiť odporcovi v prvom rade trovy konania pozostávajúce z trov právneho zástupcu vo výške 57 545,-- Sk k rukám Mgr. V. a 13 603,-- Sk k rukám JUDr. D.. Návrh na začatie konania voči odporcovi v druhom rade zamietol a odporcovi v druhom rade trovy konania nepriznal. Uviedol, že medzi navrhovateľom a odporcom v prvom rade boli uzatvorené dve úverové zmluvy, a to úverová zmluva č. X. zo dňa 24.10.1991, ktorou bol poskytnutý úver vo výške 2 473 000,-- Sk a úverová zmluva č.X. zo dňa 27.02.1992 vo výške 4 535 000,-- Sk. Ručenie za splatenie oboch úverov prevzal odporca v druhom rade, a to vyhlásením ručiteľského záväzku zo dňa 24.10.1991 a zo dňa 27.02.1992. Odporca prvom rade prestal úvery splácať, a preto navrhovateľ vypovedal úverové zmluvy, čím sa stal splatný celý zostatok z úverových zmlúv. Na majetok odporcu v prvom rade bol uznesením zo dňa 29.04.1998 Krajským súdom v Bratislave vyhlásený konkurz, do ktorého konkurzného konania navrhovateľ prihlásil svoje pohľadávky z úverových zmlúv spolu s úrokmi z omeškania (do vyhlásenia konkurzu), a to

v sume 2 926 582,80 Sk a 8 352 627,20 Sk. Správca konkurznej podstaty túto pohľadávku uznal, nepoprel ju. Správca konkurznej podstaty speňažil majetok úpadcu (odporcu v prvom rade), bola schválená konečná správa a rozvrhovým uznesením č. k. Z-2-1 K 125/96-427 zo dňa 06.10.2004 bol výťažok rozdelený veriteľom. Právny predchodca navrhovateľa S., nebola v rozvrhu pomerne uspokojená, nakoľko záložné právo, ktoré mala k nehnuteľnosti, zapísanej na LV č. X., bolo druhé v poradí. Súd z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že voči odporcovi v prvom rade bolo nutné konanie zastaviť v súlade s ust. § 159 ods. 3 O.s.p. z dôvodu *res iudicatae*. V konkurznom konaní bolo totiž voči odporcovi v prvom rade už rozhodnuté čo sa týka istiny aj úrokov. Voči odporcovi v druhom rade súd návrh navrhovateľa zamietol, a to z dôvodu, že zanikol hlavný záväzkový vzťah a tým zaniklo aj ručenie. Navrhovateľ sám vymedzil ručiteľský záväzok na dobu trvania úverového vzťahu. Taktiež z dôvodu neplatnosti vyhlásenia o ručiteľskom záväzku zo dňa 24.10.1991 a 26.02.1992, nakoľko tieto listiny neboli za odporcu v druhom rade podpísané oprávnenou osobou, a to predsedom. Vyhlásenia podpísal Ing. F., ktorý mohol podpisovať za predsedu v jeho neprítomnosti, ale ešte s jednou oprávnenou osobou a na vyhláseniach je len podpís Ing. F.. Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd voči odporcovi v prvom rade konanie zastavil a voči odporcovi v druhom rade návrh zamietol.

Proti rozsudku sa odvolal navrhovateľ a žiadal jeho zmenu. Namietal, že do konkurzného konania bola prihlásená pohľadávka navrhovateľa ku dňu vyhlásenia konkurzu. V rovnakom rozsahu bolo vykonané späťvzatie návrhu voči odporcovi v prvom rade a navrhovateľ žiadal len úroky odo dňa vyhlásenia konkurzu, ktoré do konkurzu neboli prihlásené. V tomto rozsahu nemožno preto uplatnené právo považovať za vec právoplatne rozhodnutú. Z uvedeného dôvodu rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti voči odporcovi v prvom rade vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Za nesprávny považuje tiež záver súdu prvého stupňa, pre ktorý návrh zamietol voči odporcovi v druhom rade. Poukázal na to, že v ručiteľskom vyhlásení, ktorý je dodatkom č. 1 k zmluve o úvere č. X., sa uvádza, že ručiteľský záväzok prijíma ručiteľ na dobu neurčitú až do úplného vyrovnania pohľadávky sporiteľne. Je teda nespochybniteľné trvanie ručiteľského záväzku odporcu v druhom rade uspokojiť veriteľa, pokiaľ tak neurobí dlžník a jeho vecná legitímácia v prebiehajúcim spore. Popiera, že úverová zmluva č. X. bola vypovedaná, nakoľko navrhovateľ s odvolaním sa na ustanovenie bodu 6 úverovej zmluvy, len poukázal na svoje právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Je toho názoru, že aj v prípade vypovedania, resp. odstúpenia od úverovej

zmluvy, v žiadnom prípade nemôže zaniknúť ručiteľský záväzok zaplatiť pohľadávku v prípade, ak ju neuhradí dlžník. K neplatnosti ručiteľského záväzku namietol, že podľa výpisu z obchodného registra právneho predchodcu odporcu v druhom rade, za tohto koná predseda, v jeho neprítomnosti podpredseda. Spochybnenie oprávnenia podpredsedu konať samostatne v neprítomnosti predsedu v mene právneho predchodcu odporcu v druhom rade považuje týmto za neopodstatnené, pretože v konaní nebolo odporcom v druhom rade preukázané, že podpredseda konal v prítomnosti predsedu, a teda nebol oprávnený na vykonanie podpisu k ručiteľskému záväzku, resp. bola len tvrdená skutočnosť potreby podpisu dvoch členov predstavenstva, t.j. predsedu aj podpredsedu, ktorá nebola žiadnym spôsobom preukázaná. Z uvedených dôvodov navrhuje preto napadnutý rozsudok zmeniť.

Odporca v druhom rade vo svojom stanovisku k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že čestným prehlásením zo dňa 24.10.1991 a zo dňa 27.02.1992 sa zaviazal k ručeniu finančnými prostriedkami na bežnom účte č. X., vedenom v peňažnom ústave V.. Odporca v druhom rade vymedzil ručenie v zmysle § 129 Hosp. zák. na ručenie finančnými prostriedkami na účte č. X.. Navrhovateľ vo svojom žalobnom návrhu potvrdzuje, že on sám vymedzil ručiteľský záväzok na dobu trvania úverového vzťahu, keď uvádza, že vyhlásenie o ručiteľskom záväzku je dodatkom č. 1 k úverovej zmluve č. X. a X.. Dané úverové zmluvy navrhovateľ vypovedal, a preto zaniklo aj ručenie. Ďalej uviedol, že navrhovateľ nevydal ručiteľovi úverovú zmluvu, ani pri osobných návštevách a jednaniach s predstaviteľmi navrhovateľa s ohľadom na bankové tajomstvo. Preto je jeho tvrdenie o vedomosti záväzkov z nej nepravdivé. Neznalosť obsahu úverovej zmluvy, termínov splátok a doby omeškania nútila odporcu v druhom rade vzniesť námietku premlčania jednotlivých splátok, resp. celého úveru. Do spisu tiež predložil vyhlásenie Ing. P., ktorý bol vo funkcii S., neskoršie S. od 01.01.1968 do odchodu na starobný dôchodok 20.05.1992. Podľa jeho vyhlásenia mal predseda podniku právomoc podpisovať sa za podnik alebo podpredseda podniku, ktorým bol Ing. F., mohol podpisovať iba za jeho neprítomnosti. Ing. F. napriek tomu, že nemal oprávnenie podpisovať tak dôležité dokumenty sám, o svojich krokoch neinformoval predsedu, ani predstavenstvo podniku. Na podporu tohto jeho tvrdenia predložil tiež úverové zmluvy z daného obdobia rokov 1990 až 1992, ktoré boli podpísané vždy dvoma štatutárnymi zástupcami podniku. Z uvedených dôvodov navrhuje preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 písm. e/ O.s.p., bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní rozsudku v medziach dôvodov odvolania dospel k záveru, že toto je opodstatnené.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa konanie vo veci zaplataenia spornej pohľadávky z titulu úverového záväzku voči odporcovi v prvom rade zastavil pre prekážku veci rozhodnutej a návrh voči odporcovi v druhom rade z titulu ručiteľského záväzku zamietol z dôvodu zániku hlavného záväzkového vzťahu a tiež pre neplatnosť ručiteľského záväzku.

Navrhovateľ proti rozsudku namieta, že súd prvého stupňa konanie voči odporcovi v prvom rade zastavil nesprávne v celom rozsahu, keďže prekážka rozhodnutej veci sa dotýka iba časti pohľadávky, ktorú uplatňuje v tomto konaní. Vo vzťahu k odporcovi v druhom rade rozporoval, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza tiež z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko ručiteľský záväzok odporca v druhom rade prevzal na dobu neurčitú, do úplného uspokojenia pohľadávky sporiteľne. Za nesprávny považuje tiež záver súdu prvého stupňa o neplatnosti ručiteľského záväzku, pretože podľa výpisu z obchodného registra právneho predchodcu odporcu v druhom rade, za tohto konal jeho predseda a v jeho neprítomnosti podpredseda. Tvrdenie o nutnosti konania dvoch členov predstavenstva bolo odporcom v druhom rade iba tvrdené, nie však preukázané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu sa stotožnil s odvolateľom, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Súd prvého stupňa totiž konanie voči odporcovi v prvom rade zastavil v celom rozsahu z dôvodu neodstrániteľnej podmienky konania, a to prekážky veci rozhodnutej, vychádzajúc z ust. § 45 ods. 2 zák. č. 328/1991 Zb. a ním upravených dôsledkov v konkurze zistenej pohľadávky.

Ako však vyplýva z obsahu spisu, predmetom konania je podľa žaloby i pohľadávka navrhovateľa voči odporcovi v prvom rade, ktorá do konkurzu prihlásená nebola, čo dokladuje oznámenie navrhovateľa, doručené súdu prvého stupňa 02.08.2001, na č. 1. 76

a tiež zhodné vyjadrenie správkyne konkurznej podstaty, k tomuto podaniu žalobcu pripojené, na č. 1. 77 spisu, ktoré zodpovedá i v rozsudku uvádzanému zisteniu súdu prvého stupňa v tomto smere. Jeho záver o tom, že konaniu voči odporcovi v prvom rade bráni v celom rozsahu prekážka rei iudicatae, nemá preto právne opodstatnenie.

Právne nesprávny je i záver súdu prvého stupňa, pre ktorý návrh voči odporcovi v druhom rade zamietol.

Z obsahu spisu je zrejmé, že navrhovateľom uplatnená pohľadávka voči odporcovi v druhom rade vychádza z dvoch ručiteľských záväzkov, ktoré sa spravujú Hospodárskym a Obchodným zákonníkom s poukazom na jeho ust. § 763.

Ručenie v zmysle oboch uvedených právnych úprav je akcesorickým záväzkom, viazaným na hlavný ním zabezpečovaný záväzok.

Podľa vyhlásení o ručiteľskom záväzku na č. 1. 31 a č. 1. 32 spisu, právny predchodca odporcu v druhom rade v týchto vyhlásil, že preberá ručenie za včasné a úplné zaplatenie úverov, poskytnutých právnym predchodcom navrhovateľa odporcovi v prvom rade vo výške 2 500 000,-- Sk a 4 535 000,-- Sk, vrátane úrokov.

Vyhlásenia sú ďalej označené ako dodatok č. 1 k úverovým zmluvám č. X. a č. X

Nepochybne nevyhnutnou náležitosťou vyhlásenia o ručení je vyjadrenie osoby prijímajúcej ručiteľský záväzok, že veriteľovi splní určitý, vo vyhlásení vymedzený dlžníkov záväzok, pokiaľ ho nesplní dlžník. Ručiť je možné i za záväzok, ktorý vznikne v budúcnosti.

Záväzok dlžníka, za ktorého sa ručenie preberá, musí byť dostatočne identifikovaný, napr. uvedením jeho konkrétnej výšky, resp. zmluvou, z ktorej zabezpečovaný záväzok vyplýva.

V danom prípade sa právny predchodca odporcu v druhom rade vo vyhláseniach zaviazal k včasnému a úplnému zaplateniu úverov podľa úverových zmlúv, konkretizovaných

ich číslom a dohodnutou sumou úveru, vrátane úrokov, z čoho možno vyvodiť, že prevzal i záväzok dlžníka, ktorý by mu vznikol pri prípadnom odstúpení od zmluvy, t.j. vrátiť čiastku poskytnutého úveru, popr. doposiaľ nesplatenú časť úveru s úrokmi.

Námietka odporcu v druhom rade o tom, že ručiteľské záväzky sám navrhovateľ obmedzil trvaním úverových zmlúv a nie záväzkami z nich vyplývajúcich, čomu napovedá prijatý záväzok úplného zaplataenia úverov v zmysle zmlúv, je preto nesprávna. Z tohto dôvodu i súdom prvého stupňa prijatý záver o tom, že ručenie zaniklo zánikom hlavného záväzkového vzťahu, je nesprávny a v rozpore s právnym predpisom.

Žiada sa tiež dodať, že rozhodnutie súdu prvého stupňa sa žiadnym spôsobom nevysporiadalo s otázkou zániku úverových vzťahov. Pre úplnosť však Najvyšší súd Slovenskej republiky k vypovedaniu úverových zmlúv právnym predchodcom navrhovateľa uvádza, že i v prípade, že účinky z týchto právnych úkonov nastali, ručiteľský záväzok nezanikol tiež z dôvodu, že vyhlásenia boli označené ako dodatok č. 1 k úverovým zmluvám, ako to nesprávne namieta odporca v druhom rade, keďže dodatok k zmluve predstavuje zmluvné ujednanie jej zmluvných strán, ktorým tieto preberajú dohodnuté práva a povinnosti, a ktorým jednoznačne nie je a ani nemôže byť jednostranné vyhlásenie tretej osoby.

V rozpore s právnym predpisom je tiež záver súdu prvého stupňa o tom, že ručiteľské vyhlásenia sú neplatné.

Nepochybne z nich vyplývajúce záväzky prevzal právny predchodca odporcu v druhom rade, ktorý bol právnickou osobou, konajúcou prostredníctvom štatutárneho orgánu, predstavenstva. Kto a akým spôsobom koná v mene právnickej osoby, vyplýva zo zápisu tejto skutočnosti do obchodného registra.

Súd prvého stupňa konštatoval, že Ing. F., ktorý tieto vyhlásenia v mene právneho predchodcu odporcu v druhom rade podpísal, mohol tieto podpísať v neprítomnosti predsedu, len s jednou ďalšou oprávnenou osobou.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku pre absenciu jeho dôvodov v tomto smere, nie je zrejmé, z akého dôkazu súd prvého stupňa vychádzal. Z vyjadrenia odporcu v druhom rade

tak, ako ho uviedol súd prvého stupňa, možno vyvodiť, že vychádzal z čestného prehlásenia bývalého predsedu právneho predchodcu odporcu v druhom rade a tiež predložených úverových zmlúv, ktoré tento subjekt uzavieral.

Z tvrdenia navrhovateľa a tiež v spise založeného výpisu z obchodného registra však takáto skutočnosť nevyplýva. Pre posúdenie tejto otázky je preto rozhodujúce zistenie, ktoré osoby zapísané v obchodnom registri, boli v čase podpísania ručiteľského vyhlásenia, oprávnené konať v mene právneho predchodcu odporcu v druhom rade. Až na základe tohto zistenia je možné právne relevantným spôsobom posúdiť platnosť týchto právnych úkonov.

Žiada sa tiež dodať, že nezapísané, vnútorne pre spoločnosť prijaté obmedzenia, nie sú voči tretím osobám účinné.

Keďže so zreteľom na uvedené rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pre ktoré nevykonal navrhované dôkazy, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 3 O.s.p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust. § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne i o trovách odvolacieho konania.

Pre Krajský súd v Bratislave, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, je právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 226 O.s.p. záväzný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. októbra 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu